

zamma istiyoruz, deriz. Bu suretle bu paranın nereye sarfedileceği ve ne için sarfedileceği gizli kalır. Binaenaleyh bu tertibattan beklenen maksat da yerine sarfedilmiş olur. Keza Müdafaai Milliye bütçesinde görüyorum ki; bugün terhis edilmesi lâzım gelen sınıf alıkonacak ve silâh altına alınması lâzım gelecek sınıf da birkaç ay evvel alınacaktır. Bunların alınması da nakliyatta, muayyenatta bir zammıyatı mucip olacaktır. Keza; kısa bir esbabı mucibe ile Müdafaai Milliye Vekâletinin bu sene görülen lüzum üzerine muayyenat kısmına şu kadar para zam teklif ediliyor gibi bir suretle getirilmek lâzım gelir. Bu suretle arzu edilen şekil, yani maksat hâsıl olur. (Doğru sesleri)

FETHİ BEY (Başvekil) (İstanbul) — Fuat Paşa Hazretlerinin teklifi Hükümetin hürriyetine ve serbestisine daha elverişli olduğu için, bu hususa itiraz etmek her ne kadar Hükümete düşecek bir vazife değilse de şunu arz ederim ki; buyurdıkları esas bir harp bütçesinde nazarı dikkate alınacak esastan ibarettir. Fakat Büyük Millet Meclisinin tarihi teşekkülünden beri İstiklâl muharebeleri zamanında da harp bütçesi buyurdıkları şekilde idare olunmamıştır. Harp bütçesi Mecliste her faslı ve her maddesi tertip olunarak Meclisi Âlide bir bütçe olarak tertip olunmuş ve bu bütçe ile idare olunmuştu. Binaenaleyh bu temüle hâlel vermemek üzere buyurdıkları teklifi yapmayı muvafık görmedik. Binaenaleyh bize fazla bir hürriyet ve serbesti vermek isterseniz - ki bu bir nevi Meclisi Âlinin de kontrolunu takyid edecek mahiyettedir - ve bu itibarla Meclisi Âli kabul edecek ve muvafık görececek olursa kabul etmemekte de ısrar edecek değildir. Fakat şunu arzetmek isterim ki; muharebe zamanında bunu böyle yapmadık. Paşa Hazretlerinin herkesten daha ziyade malumu olmak lâzım gelir ki; Müdafaai Milliye bütçesi fasıl ve madde olarak ve bütün hususatı Meclisi Âlinizce ve Muvazenei Maliye Encümenince, tetkik olunmuş, kontrol edilmiş ve o suretle kabul edilmiştir. İstiklâl Harbi de bu bütçeler marifetiyle idare edilmiştir. Bu teklif yeni bir mahiyet arzettiği için Heyeti Celileniz kabul ederse bir diyecek yoktur.

HAMDULLAH SUPHİ BEY (İstanbul) — Kanunun bu suretle çıkmasında hiç bir mahzur tasavvur etmiyorlar mı?

FETHİ BEY (Başvekil) (İstanbul) — Ne gibi?

HAMDULLAH SUPHİ BEY (Devamlı) — Arz edeyim, eğer kanunun bu suretle çıkmasında manevi bir tesir, Yunanistan üzerinde bu tedbirlerden bir tesir umulabilir, bunu hissediyorum. Fakat ayrıca bir şey

yerlerini tasrih etmek suretiyle ne yapılacağını göstermek ve bir de muhtemel bir harbe karşı tedbir almak vaziyetinden belki gizli kalması müreccaktır. Eğer bir tesiri manevi kasdetmiyorlarsa, yahut doğrudan doğruya filân ve falan işi yapmak istemiyorlarsa bunu bu şekilde bâriz bir hale koymak bendenizce doğru değildir.

FETHİ BEY (Başvekil) (İstanbul) — Efendim şu veya bu tesiri yapacağız diye düşünmekten ziyade, hudutlarımızı muhafaza etmek zaruretine karşı bir tedbir almak mecburiyetindeyiz. Bizim bugün Edirne hududu üzerinde kâfi derecede kuvvetimiz yoktur. Bugün bu müsaadeyi bahş buyurduğumuz takdirde, az zaman zarfında bir hudut kuvveti teşkil edeceğiz ve hudutlara sevk edeceğiz. Çünkü oraya kuvvei askeriye gönderemiyoruz. Kezalik boğazları gece ve gündüz tarassut altında tutmaktayız. Bu muahedenin bize bahşettiği hak ve salâhiyet dahilinde ittihaz edilmiş tedbirlerdir. Hiç kimsenin buna hakkı itirazı yoktur. O noktâ nazardan esasen Jandarma Teşkilâtımızı yapıyoruz. Binaenaleyh belki tesir de yapacaktır. Fakat efendiler tesir yapması da şayanı arzudur. Hakikati söylemek lâzım gelirse... Çünkü biliyorsunuz Yunanistan Cemiyeti Akvama müracaat edeceğini ilân etmiştir ve esasen bir sınıf askerini de silâh altında tutmuştur. Bu bir nevi Cemiyeti Akvamı tahtı tesirde bulundurmak için bir tedbirdir. Yani behemehal Yunanistan lehine bir karar veriniz, yoksa vermediğiniz takdirde harp etmek mecburiyetinde kalacağım demek için. Derhal mukabil tedbire tevessül edecek olursak, bu tesiri tevazün ettirmiş oluruz. Bu itibarla Yunanistan lehine arz edeceği faideyi de izale etmiş oluruz. (O halde doğru sesleri) Bu itibarla zaten muahedenamenin bize bahşettiği bu salâhiyete binaen ittihaz edeceğimiz tedbirlerin tesirâtı da memleketimiz için faydalı olacağına kanaatimiz vardır. Biz, - evvelce de arz ettim - hiç bir vakit sulhü ihlâl etmek istemiyoruz. Fakat tecavüz vaki olursa bittabi müdafaa etmek mecburiyetinde kalacağız ve behemehal Yunanistanı mağlup etmek için icabeden tedbirin kâffesine müracaat edeceğiz. Şimdilik lâzım gelen tedbirleri alıyoruz. Daima Yunanistan'ın ahvali askeriyesini de göz önünde bulunduruyoruz. Derhal bir tedbir yapacak olursa, mukabil tedbiri yapmakta kusur etmiyeceğiz ve Heyeti Celilenizi de malumattar edeceğiz. Vaziyet bundan ibarettir.

RAUF BEY (İstanbul) — Yunanistan üzerinde bir tesir yapmak için teşebbüste bulduklarını ifade ediyorsunuz. Aynı zamanda gerek Trakya hududunda ve gerek gayri askeri muntakaya bir taaruz vaki olursa